

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שאין וכו' משנדר שאין אדם: (ב) ד"ה ע"א מ"ר ומה אדם שאין מעלה את: (ג) ד"ה מליל וכו' נגע בטומאה: (ד) ד"ה ע"א ומה מקום שמעלה וכו' על שם שהחכם מתיר את הנדר במקוה המטטה את הטמא והכי פירושו ומה חכם שמעלה הקמה וכו' קודם שתדור שלא יזה הנדר חל הס"ד:

תוספות

בגון דאתפיש אחרניא בהדין. דלמרה הריני מזירה ושמע אחר וכו' ואני: אי אמרת חיילי הוי תפיסותא. וכו' [מירן]. ונהי דמדי שחלה מירי הופר הנדר מיד שהרי היפר בכח, שמה מיט מופר מקפ לנדר? [אלא] עד תוך כדי דיבור [בכדי] שלאמא מופר ליה, ואחזי שגבר א' מדי [אחר] שגברה ואני, איני אחזי שגבר א' ואני, כמו עוקרה, כיון דחל כלל מיר, נדע"כ לא אביענא לרמי דנ חמי בפ"ק [לעיל יא:] בבשר אחר וריקה א' בעוקרה מתפיש או מדישטא אלף משום דא' סתם הרי זו כחותה חסיה שופר הנדר מה שהרי א' הרי זו בעוקר דלמיה חסיה הוי זה התפסה מעליא, ופי לא חיילי כלל לא הוי התפסה וליכא ממנא, מאן: ש"מ לא חיילי. ודמתי נמי קתני שאיןן גזאם דהוי משמע שעלוני לא יבא, שלא פזי קתני, עדיין לא בלא אכל איכ' למימר עדיין שיהא: ביה במקום שאינו מפר נדרי עצמו בשדדור. שהוא איט יכול להסיר נדרי עצמו, דכתיב (נמדר ג:) לא יחל דברו: מפר נדרי עצמו עד שלא ידור. כדא' לעי' פ' ד' נדרים (כג:) ר"א או' עמוד אדם נדרי' ואי' כל נדרי' שאני עמיד לדורו יהו בטולי' שיביכול להפיר נדרי' אשתו בשדדור. כדכתי' (נמדנד ג:) ואם הפיר יפיר: דאשתו דרבי' דיליה ב'. הבר אשתו דומיא דהבר נדרי עצמו עד שלא ידור: מה הוא [דלא] חיילי. לא שאלמאלי [חיילין] לא היה יכול להסיר, שהרי איט מוחל לעצמו כדכתי' (שם) לא יחל: לא הא בראיתא דלע"ג: נדרי' עצמו לא חיילי איכ' למימר דשטא נדרי אשתו חיילי. וא"ת כיון דילי' מנדרי עצמו דלא חיילי, כמו כן נדרי אשתו דלא חיילי, י"ל דלדורה [כיון דלא] אשמועי' שם לו להפיר נדרי (את) אשתו עד

עה:

ר"ן

בהדיא בריש פ' מי שאמר הריני מזיר (מיר כא:) דגרס התם איבעיא להו בעל מיעקר עקר או מיגז גיז למאי נפקא מינה לאשה שנדרה בזמיר ושמעה חברתה ואמרה ואני ושמע בעלה של ראשונה והפך לה אי אמרת מיעקר עקר ההיא נמי אשתריא ואי אמרת מיגז גיז ההיא אשתריא וחברתה אסורה: **ת"ש** **אמר להם ר' אליעזר** **אם הפך נדרים שבאו לכלל איסור וכו' ש"מ לא חיילין**. נראה בעיני דמש"ה משמע ליה דלא חיילין נהי דלישנא דמתני' לא דייק הכי משום דבשלמא אי אמרת לא חיילין אחיה לק"ו דאי הפרה מבטלת נדרים שחלו כבר כ"ש דמעבכא שלא יחולו אצל אי אמרת דחיילין ובטלין מאי ק"ו כיון דחיילין הרי בלא לכלל איסור. ומהדר ליה אם איתא דקאמרת הוה ליה לתנא למיתנא שאין בלאין דהאי לישנא משמע דהפרה מעבכת בזה שלא יצואו והא לא קתני הכי דשלא בלא קתני דמשמע דעדיין לא בלא אלא שקוסף לבא הלכך על כרחך תנא דמתני' סבר דחיילין ובטלין ואפילו הכי איכא ק"ו דאם הפרה מבטלת נדרים שבאו לכלל איסור ולא היתה הפרה עמהם כל שכן שיפר נדרים שולדו בזומן עמהן דהיינו הפרת הבעל: **הא שמע ומה במקום שאין מפר נדרי עצמו**

משידור. כדכתיב לא יחל דברוי' אצל אחרים מוחלין לו מפר נדרי עצמו עד שלא ידור כדאמרין בפ' ארבעה נדרים (לעיל כג:) הרוגה שלא יתקיימו נדריו יעמוד ברה"י ואמר כל נדרים שאני עמיד לידור יהיו בטלין: **מאי לאו דאשמו דומיא דיליה**. דבההוא גוונא גופיה דמתיר נדרי עצמו דהיינו שלא יחולו כלל דלאן ר' אליעזר ק"ו לנדרי אשתו מה הוא דלא חיילין דאי הוו חיילין הוה לרין היתר חכם אף אשתו נמי דלא חיילי כלל: **הא כדאיסא והא כדאיסא**. אע"ג דר"א יליף ק"ו מנדרי עצמו לנדרי אשתו לאו דמדמי להו לגמרי דדידיה לא חיילי כלל ודאשתו חיילי ואפילו הכי שפיר יליף ק"ו. וקשה בעיני וליגמר נמי מק"ו דידיה שלא יחולו נדרי אשתו כלל כשם שאין חלין נדרי עצמו ונראה לי דלא מני למידן הכי משום דנדרי עצמו היינו טעמא דהיכא דאתני מעיקרא לא חיילי כלל משום דכיון דשכח תנאו בשעת נדרו ה"ל נדר בטעות ולא חייל כלל משא"כ בנדרי אשתו דליכא למימר הכי אלא מיטו לענין שיהו מופרין נדרי אשתו לאחר שחולו שפיר איכא למידן ק"ו דכיון דבנדרי עצמו אשכחן דטעותא דקמי נדרו מבטל נדרי' קודם שידור ואפילו הכי ההוא גוונא גופיה לא מבטל להו לאחר שידור דהא כל נדר שהוא ^(א) נדר בפתח נדר טעות הוא דמה לי אי מצינן למימר אילו הוה ידע האי פתחא דידע השתא לא היה נודר ומה לי מצינן למימר דאילו ידע מאי דאתני מעיקרא לא היה נודר ומה לי דא ודא אחת היא אלא מאי אית לך למימר דנהי דבהאי גוונא אינו מתיר לעצמו לאחר הנדר כל שקדם ההוא גוונא גופיה לנדר הרי הוא מתיר לעצמו וכו"ש בעל דבדין הוא דינמא דבההוא גוונא דמפר לאחר שנדרה אשתו דהיינו שמפר נדריה מהפרה ואילך ולא עקר ליה מעיקרא מפר נמי עד שלא תדור שיהו חלין ובטלין. כן נראה לי: **הא שמע אמרו לו לר' אליעזר מקום יוכיח שמעלה אם הטמאין מטומאתן ואין מניל על הטוורים מליטמא** כן הגירסא במקצת הספרים ובפירושו הרב ר' ברוך ז"ל. והכי אמרי ליה לרבי אליעזר היכי דנת קל וחומר שיותר הוא ראווי להתבטל מה שלא חל איסורו

בגדי אשתו משתדור דחין (שהרי טעמא אחרניא היא אסורה) עד הפרת הבעל: ה"ג וכן מלא היר"ר אליעזר בספ' רת"ס, אמרו לו לר"א מקוה יוכיח שמעלה הטמאים בטומאתם, פי' בטבילה, ואינו (מועיל) [מניל] על הטוורים מליטמא, שטוהר הטובל במקוה להנצל מלהטמא אם יטמא שוב אינה מועלת לו אותה [טבילה] ושוב טומא כשיגע בשרך, אף אי

מסורת הש"ס

(א) [תוספתא פ"ו], (ב) [תוספתא פ"ו ע"ש], (ג) [ברכות לג. ד.], (ד) [במדבר לן, א] (ה) [ג"ל יתרג],

פירוש הרא"ש

דאתפיש אחרניא בהדין גדרא. כגון שאמרה הריני מזירה ואני ושמע אדם אחר ואמר **תפיסותא**. וחיייל נמי אלאידך דאתפיש נמי בזהי האי נדר: **ואי אמרת לא חיילי**. כמי שלא נדרה דמי ולא חייל נמי אלאידך דאתפיש ביה: **[ש"מ]**. מדקאמר שלא בלא לכלל איסור שמע מינה לא חיילי כלל: **מי קתני שאין בלאין**. דמשמע אפילו לכשהיא נודרת: **שלא בלא קתני**. משמע דעדיין לא נדרה. אצל לכשיבאו כשתדור אכתי תיבצי לך אי חיילי אי לא: **שאין מפר נדרי עצמו** ^(א)**משידור**. שאין אדם מפר נדרים לעצמו אלא א"כ נשאל לחכם דכתיב לא יחל דברו (במדבר ג) ^(א) הוא אינו מחיל וכו': **מפר נדרי עצמו עד נדרים** (לעיל כג): הרוגה שלא יתקיימו נדרי' יעמוד בראש השנה ויאמר כל נדר וכו': **הא כדאיסא והא כדאיסא**. נדרי עצמו לא חיילי כלל כי מבטל להו מראש השנה אצל נדרי אשתו כשהוא מקדים ומפיר אותן חיילי ובטלי לאלתר הואיל ועל דעת בעלה היא נודרת. ובצרייתא מפרש אמרו לו לר"א אם אמרו בנדרי עצמו לכן הן בטלין כשהן בלאין לאחר מכאן שכן צידו להקים תאמר בנדרי אשתו שאינו יכול לקיים עד שלא תדור וכו': **ת"ש אמרו לו לר"א מקום יוכיח ומה מקום שמעלה אם הטמאים מטומאתן**. שטובל זו עולה מטומאתו: **אין מניל על הטוורים מליטמא**. שאינו יכול לטבול זו על מנת שאם יגע בטומאה לאחר כך שתועיל לו האי טבילה שלא יטמא. אף בעל נמי אע"פ שמעלה נדר אשתו שנדרה מאיסור להיתר אינו יכול להציל על הנדרים שעמידה לידור שהא מקדים להן הפרה. מדקאמרו ליה הכי על הטוורים שלא יטמא שמע מינה דלא חיילי דהכי שמיע להו מיניה דר"א דלא חיילי משום הכי קאמרי ליה בזהי לישנא על הטוורים מליטמא: **אדם שאין מעלה אם הטמא מטומאתו אינו דין שלא יציל על הטוורים מליטמא**. הכי פירושו אדם שאין מעלה את הטמאים מטומאה שאם בלע טבעת טמאה והקיאה דרך בית הריעי לא אמר דמיהוי ככלי גללין ותעלה מטומאתה: **אינו דין שלא יציל על הטוורים מליטמא**. שאם בלע טבעת טהורה כדי להקיאה דרך בית הריעי שלא תקבל טומאה לאחר כן מפני שהיא בגללים שאין מייטמא וכשם שאין מניל על הטוורים מליטמא כל עיקר כך לא יהא מועיל לו לארום כשמפר לנדרי אשתו שעמידה לידור: **ע"א מ"ר ומה אדם שאין ^(ב) מעלין אם הטמאין מטומאתן**. שאם בלע טבעת טמאה וטבל לאחר כן אינו מועיל לטבעת טבילתו דלטומאה בלועה לא מהני טבילה ואם הקיאה אחרי כן טמאה: **מניל על הטוורים**. שאם בלע טבעת טהורה ואח"כ נטמא מניל על הטבעת כיון דבלועה היא לא נטמאה: **מקום שמעלה אם הטמאים מטומאתן**. שאם טבלו בו טוורין אינו דין שיציל על הטוורין מליטמא דאפילו נגעו ^(ג) לטהומאה לא יטמאו: **ע"א ומה מקום שמעלה וכו'**. הכי פירושו ^(ד) שעל שם ומה חכם שמעלה הקמה שקיים הבעל שמתיר לה אין מניל על אדם שאם ידור לא יהא נדר אדם שאינו מעלה הטמאין כו' כדפרישית בטבעת אף בעל נמי שאינו יכול להפיר הקמתו אלא א"כ ישאל לחכם אינו דין שאינו מפר בנדרי אשתו קודם שנדרה שאינו מועיל כלום מה שהפך קודם שתידור שלא יהא נדרים: **אימא**

רביה ממקוה דאע"ג דמועיל לטומאה שעברה אינו מועיל לטומאה שעמידה לבא שלא תחול עליו:

אפי' אדם שטמא מליטמא מליטמא, שטוהר הטובל במקוה להנצל מלהטמא אם יטמא שוב אינה מועלת לו אותה [טבילה] ושוב טומא כשיגע בשרך, אף אי